

شکاف لب و کام :

شکاف لب ناشی از جوش خوردن ناکامل ساختمان های محیطی جنبی حفره اولیه دهان است . شکاف ممکن است یک طرفه یا دو طرفه بوده و غالباً با تکامل غیر طبیعی جدار خارجی بینی ، غضروف بینی و دیواره بینی همراه است . ممکن است همراه با شکاف کام دیده شود از لحاظ وسعت متفاوت است می تواند فقط بریدگی لب بوده و یا شکاف عمیق و وسیع که حتی سوراخ بینی را در برگیرد . در شکاف لب دوطرفه ، بخش مرکزی لب بالا به دو بخش جانبی اتصال نیافته است . شکاف لب و کام از بد شکلی های صورت است که ممکن است به تنهایی یا توأم دیده شود . شکاف لب در نوزادان پسر و شکاف کام بیشتر در نوزادان دختر دیده می شود . مساله ارث در این امر دخالت دارد . علت آن نارسایی یا اتصال ناکامل ساختمان های جنینی صورت است .

در شکاف لب شیر خوار ممکن است قادر به ایجاد خلاء در حفره دهان نباشد در نتیجه به طور مؤثر قادر به مکیدن نخواهد بود . شکاف کام ممکن است صرفاً کام نرم را درگیر کند و یا به کام سخت هم برسد . ولی در شکاف کام کودک قادر به ایجاد خلاء مؤثر جهت مکیدن نیست . این شکاف سبب اشکال در تنفس شده و عاملی در ایجاد حساسیت به عفونت است .

شیرخوار قادر به مکیدن کامل نیست و حتی اگر تلاش کند بخشی از غذا از طریق بینی به بیرون دفع خواهد شد .

در این کودکان اختلالات شنوایی شایع می باشد .

هدف از درمان :

- ارتقاء دادن وضعیت تغذیه به میزان کافی
- پیشگیری از عفونت

نکات مهم :

- برای تغذیه بهتر این کودکان باید از پستانک نرم با سوراخ نسبتاً بزرگ ، پستانک مخصوص شکاف کام (دارای لبه هایی برای پوشاندن نقص می باشد) و قطره چکان حاوی انتهای لاستیکی و یا وسایل خاص دیگر استفاده نمود .
- باید به کودک یاد داد که با گاز گرفتن و حرکات مشابه عمل مکیدن را انجام دهد . اگر از قطره چکان یا سرنگ برای تغذیه استفاده می شود ، باید نوک لاستیکی آن را در گوشه دهان در بالا و در کنار زبان حتی الامکان در قسمت عقب وارد کرد . باید شیرخوار را وادار به آروغ زدن کرد زیرا در این روش هوای زیادی را می بلعد .

- اگر با قاشق تغذیه شیرخوار انجام شود باید نسبت به ایجاد زخم در بافت ظریف دهان احتیاط کرد چون سبب عفونت می شود .

- به دلیل تنفس دهانی مخاط دهانی خشک می شود بنابراین پس از تغذیه باید از آب برای تمیز و مرطوب کردن دهان استفاده نمود . تا از ایجاد عفونت جلوگیری شود .

مراقبتهای قبل از عمل :

- قبل از عمل جراحی با مصرف مایعات کافی از کم آبی بدن کودک جلوگیری نمایید .
- قبل از عمل جراحی کودک می بایست از نظر وجود هر نوع عفونت بررسی شود زیرا عفونت مانعی برای عمل جراحی می باشد .

مراقبت های پس از عمل جراحی :

- متعاقب ترمیم شکاف لب ترشحات در دهان و بینی تجمع می یابد ، سر کودک باید طوری قرار گیرد که

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
مرکز آموزشی درمانی خلیلی

شکاف لب و شکاف کام

کد سند : f- 1/3/3-49

واحد آموزش سلامت

۱۴۰۲

- تا یکماه بعد از عمل شکاف کام باید از مصرف غذاهای سفت مثل نان سوخاری، آب نبات، چیپس اجتناب کرد چون باعث آسیب به محل عمل می شود.
- در صورت بروز علائم عفونت مثل تورم و قرمزی و ترشحات چرکی در ناحیه و تب بالای ۳۸ درجه به پزشک مراجعه کنید.
- در دراز مدت این کودکان نیاز به باز توانی دارند برای ارتقاء سطح سلامتی و فعالیت طبیعی، کودک به درمان طبی چند ساله، جراحی، ارتودنسی و گفتار درمانی نیاز دارد. اغلب این کودکان بعد از عمل هم به دلیل عادت، تودماغی صحبت می کنند که با تمرین رفع می شود.

- تأمین آرامش روانی این کودکان حائز اهمیت می باشد.

منابع :

- س. اسملتزر. پرستاری داخلی و جراحی برونر و سوارث. ترجمه: م ایمانی پور. چاپ نخست. انتشارات اندیشه رفیع. ۲۰۱۰
- بازبینی توسط اساتید گوش، حلق و بینی مرکز آموزشی درمانی خلیلی

– بازنگری: ۱۴۰۲

این ترشحات خارج گردد به این منظور می توان سر کودک را به یک طرف قرار داد.

- بررسی بافت دهان و بینی از نظر وسعت تورم نیز ضروری است.
- هرگز نباید کودک را روی شکم خوابانید زیرا به خط بخیه فشار وارد می شود.
- مرطوب سازی هوا به وسیله دستگاه بخور کمک کننده است.
- مصرف مسکن خفیف با تجویز پزشک بلامانع می باشد.
- جهت پیشگیری از آسیب به بافت، دست کودک را می بایست مهار کرد.
- حضور پدر و مادر نزد کودک جهت ایجاد آرامش در او ضروریست.
- پس از عمل شکاف لب، کودک با قطره چکان تغذیه می شود که در ابتدا مایع صاف شده و سپس شیر مادر یا شیر خشک به کودک داده می شود و در شکاف کام می بایست از مایعات سرد مثل شیر سرد و سوپ صاف شده سرد با فنجان یا قاشق استفاده کرد.